

Päihdetilannekysely

HYVOLTK 14.12.2022 § 182

Päijät-Hämeen kunnissa sekä Myrskylässä ja Pukkilassa toteutettiin seudullinen päihdetilannekysely ajalla 5.-25.9.2022. Päihdetilannekyselyllä kartoitetaan asukkaiden näkemyksiä paikallisesta päihdetilanteesta ja ajatuksia ja toivomuksia mm. päihdehaittojen vähentämisen keinoista. Kysymysten aiheena ovat alkoholi, nikotiinituotteet, rahapelit ja huumausaineet. Kysymykset koskevat edeltävää 12 kuukautta ja niiden painopiste on alaikäisten päihteiden käytössä. THL tarjoaa valmiin kyselypohjan, jota alueet voivat halutessaan muokata. Päijät-Hämeessä toteutettiin aikuisille suunnatun kyselyn lisäksi myös alle 18-vuotiaille suunnattu kysely. Kysely toteutettiin sähköisesti, kyselyn markkinoinnista huolehtivat alueen kunnat. Kyselyn tulokset eivät kerro päihteiden käytön määrästä, vaan siitä, miten hyvin ilmiöt näkyvät asukkaiden arjessa. Tuloksia hyödynnetään alueen ja kuntien ehkäisevän päihdetyön kehittämisessä. Kyselyä koordinoivat alueellisen ehkäisevän työn asiantuntija ja kuntien ehkäisevän työn koordinaattorit.

Kyselyyn vastasi 6577 päijäthämäläistä, joista täysi-ikäisiä oli 3744 (Asikkalassa 85 vastaajaa), alle 18-vuotiaita oli 2833 (43 % vastaajista). Alueen vastausaktiivisuus oli 3,1 %.

Päihdetilannekyselyn mukaan huolta on yleisesti enemmän läheisistä kuin itsestä. Valtaosa vastaajista on havainnut alaikäisten päihteiden käyttöä, päihteiden välittämistä alaikäisille on havaittu eri ympäristöissä ja lasten hyvinvoinnista ollaan yleisesti huolissaan. Kyselyn mukaan nuoret tietävät vastausten mukaan aikuisia paremmin, mistä saa tietoa päihteistä ja tukea lopettamiseen.

Asikkalan kunnan osalta nuorten alueellisen kyselyn vastausmäärä oli erittäin alhainen, tästä syystä kysely uusittiin kouluilla viikoilla 46-47, vastauksia saatiin 294 nuorelta. Asikkalalaiset nuoret havaitsevat eriasteisten päihteiden käyttöä seudullisesti enemmän. Ainoastaan huumausaineiden osalta havaintoja on ollut vähemmän. Tuloksista ilmenee, että yläkoululaiset ovat havainneet päihteiden käyttöä seuraavasti: alkoholi 57 % , tupakointi 74 % ja nuuskaaminen 72 % , sähkösavukkeet 85 % ja kannabis 12 %. Alakoululaisten havainnot ovat vähäisempiä, kuitenkin havaintoja on tehty eniten sähkösavukkeiden käytön osalta (37 %). Kolmasosa nuorista vastasi, että alaikäiset käyttävät tupakka- ja nikotiini tuotteita liikaa.

Alkoholiin ja tupakkatuotteisiin liittyviä havaintoja tehdään yläkoululaisten mukaan eniten ulkona, kaduilla, koulussa/ Nuokulla. Kannabiksen tai muiden huumausaineiden käyttöä havaitaan ulkona, somessa tai kotibileissä. Valtaosa nuorista ei ole havainnut kannabiksen tai huumausaineiden käyttöä Asikkalassa.

18,9 % vastanneista yläkouluikäisistä kokee, että nuoret käyttävät alkoholia liikaa. Tupakka- ja nikotiinituotteiden osalta vastaava luku on 38,8 %. Yli 75 % vastanneista nuorista on tehnyt havaintoja päihtyneistä ihmisistä. Heistä valtaosa kokee, että kohtaaminen ei ole pelottanut, ahdistanut tai kiusannut lapsia tai nuoria. Lähes puolet yläkoulun oppilaista on nähnyt tai kuullut, että joku myisi tai hankkisi päihteitä alaikäisille. Eniten myydään tai välitetään sähkötupakkaa. Vastaajat ovat enemmän huolissaan toisten kuin omasta päihteiden käytöstä. Suurimpana huolena ovat tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö (yläkouluikäisistä 17%). Huomioitavaa oli, että 2,9% alakoululaista oli huolissaan omasta päihteiden käytöstä.

Yläkoulun oppilaista n. 75 % tietää, mistä saat tietoa. apua tai tukea päihteisiin liittyvissä kysymyksissä. Eniten tietoa saadaan alkoholiin liittyvissä kysymyksissä vähiten rahapelaamiseen ja huumeisiin liittyvissä asioissa. Nuoret toivovat, että vanhemmat puuttuisivat ja asettaisivat rajoja omille lapsilleen ja että aikuiset yleisesti puuttuisivat tiukemmin päihteiden käyttöön arjessa.

Päihdetilannekyselyn perusteella ehkäisevän työn esille nostamiseen kunnassa ja tiedon lisäämiseen tulee panostaa, jotta tietoa ja tukea olisi helposti kuntalaisten saatavilla.

Valmistelija	Hyvinvointikoordinaattori Marja Koivisto
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kettunen Matti
Päätösehdotus	Lautakunta merkitsee tiedoksi ja välittää asian tiedoksi kasvatus- ja opetuslautakunnalle.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.

KASOPLTK 16.02.2023 § 18
600/12.09/2022

Lautakunta tutustuu päihdekyselyyn tuloksiin ja kirjaa mahdolliset kehittämistoimenpiteet.

- tunnistaminen ja havainnointi
 - o tulee tapahtua arjessa jatkuvasti
 - o kouluterveydenhoidossa myös alakoululaisten kohdalla
 - o suhtautuminen päihteiden käyttöön, milloin päihteitä käytetään liikaa?
- tiedon jakaminen
 - o vanhempainillat
 - o valintojen polku
 - o wilmaviestit
 - o miksi lastensuojeluilmoituksia tehdään?
- ohjaus, tukitoimet ja puuttuminen
 - o koulussa ja vapaa-ajalla
 - o lähiympäristön vastuullinen suhtautuminen

Valmistelija	Hyvinvointikoordinaattori Koivisto Marja
Esittelijä	Sivistysjohtaja Haapanen Petri
Päätösehdotus	Lautakunta merkitsee asian tiedoksi
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.